C/2024/6335

7.11.2024

P9_TA(2024)0070

Opositsiooniaktivistide ja nende pereliikmete massiliste vahistamiste uus laine Valgevenes

Euroopa Parlamendi 8. veebruari 2024. aasta resolutsioon opositsiooniaktivistide ja nende pereliikmete massiliste vahistamiste uue laine kohta Valgevenes (2024/2550(RSP))

(C/2024/6335)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Valgevene kohta,

— võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,

A. arvestades, et 2024. aasta jaanuaris korraldas Valgevene riiklik julgeolekukomitee (KGB) „äärmuslusega“ seotud süüdistuste alusel reidide, ülekuulamiste ja kinnipidamiste laine, mis oli suunatud rohkem kui 200 praeguste ja endiste poliitvangide pereliikme ning algatusest „INeedHelpBY“ abi saanud inimeste vastu; arvestades, et enamik neist on poliitvangide emad ja abikaasad, sealhulgas Mikalai Statkevitši abikaasa Marina Adamovitš, Pavel Sevjarõnetsi ema Tatsjana Sevjarõnets ja juba varem vahistatud Darja Losik, Ihar Losiki abikaasa;

B. arvestades, et tagaselja esitati lisasüüdistus 20 poliitanalüütikule, ajakirjanikule ja sotsioloogile, nn „Tsihhanovskaja analüütikutele“, keda süüdimõistmise korral ootab vara konfiskeerimine ja kodakondsuse äravõtmine;

C. arvestades, et poliitvangidel, kelle seas on parteijuhid Mikalai Kazlou, Rõhor Kastusiou, Mikalai Statkevitš ja Pavel Sevjarõnets, tuleb taluda isoleeritust, piinamist, arstiabita jätmist ja sunniviisilist tööd;

D. arvestades, et kõnealune uusim repressioonilaine toimus enne 25. veebruaril 2024 peetavaid parlamendi- ja kohalike omavalitsuste „valimisi“; arvestades, et 2023. aastal vastu võetud „erakondade seadus“ takistab demokraatlikke opositsioonierakondi valimistel osalemist;

1. mõistab teravalt hukka hiljutise massiliste vahistamiste laine Valgevenes ja nõuab tungivalt, et Aljaksandr Lukašenka ebaseaduslik režiim lõpetaks repressioonid, eelkõige soopõhise tagakiusamise, ning tuletab režiimile meelde selle rahvusvahelisi kohustusi;

2. nõuab kõigi enam kui 1 400 poliitvangi, samuti nende pereliikmete ja meelevaldselt kinni peetud isikute viivitamatut ja tingimusteta vabastamist ning nende õiguste täielikku taastamist;

3. kordab oma seisukohta läbipaistvuse, vabaduse ja õigluse puudumise kohta Valgevene parlamendi- ja kohalike valimiste eel ning nõuab, et EL, selle liikmesriigid ja rahvusvaheline üldsus keelduksid nende valimiste tulemusi tunnustamast;

4. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja nõukogu üles reageerima, kehtestades Aljaksandr Lukašenka režiimile veelgi karmimad sanktsioonid, sealhulgas poliitvangide sunniviisilise tööga seotud kaupade suhtes, rangemad finantssanktsioonid ja sanktsioonid isikutele, kes vastutavad inimõiguste raskete rikkumiste eest, sealhulgas kõrgetele ametnikele ja julgeolekujõudude liikmetele; nõuab Valgevene diplomaatilise kohaloleku edasist vähendamist ELis, režiimi ohvrite jätkuvat toetamist erivahendite kaudu, mis võimaldavad neil saada ELi viisasid ja elamislubasid, ning kodakondsusetuse juhtumite käsitlemist;

5. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jätkuvalt toetama Valgevenes toime pandud inimõiguste rikkumiste dokumenteerimist, toetama ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo Valgevene inimõiguste olukorra uurimise muutmist täiesti iseseisvaks uurimismehhanismiks, toetama Valgevene inimõiguste küsimustega tegeleva ÜRO eriraportööri volitusi ning edendama vastutust eksterritoriaalse ja üldise jurisdiktsiooni kaudu;

6. kinnitab taas oma solidaarsust Valgevene rahvaga ja toetust nende õigustatud püüdlustele saavutada demokraatlik ja Euroopaga seotud tulevik ning pühendub ka edaspidi väsimatult koostööle demokraatlike jõudude, kodanikuühiskonna ja sõltumatu meediaga, et toetada Valgevene rahvast;

7. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikidele, Valgevene demokraatlike jõudude esindajatele, Valgevene *de facto* ametivõimudele, ÜRO-le ja Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile.